

Erfaringer fra «Sommer på Vaterland»

Utarbeidet av Rodeo arkitekter AS

Prosjektleder: Aga Skorupka
Prosjektmedarbeider: Knut Schreiner
Kvalitetsikring: Kenneth Dahlgren

Oppsett: Oslo kommune / bearbeidet av Anna Victoria van der Zwaag
Foto forside: Iselin Kristiansen
Bildematerialet krediteres respektivt.

«Sommer på Vaterland» prosjektmedarbeidere ansvarlige for registreringer:
Mona Wadih
Nissrin Khalaf
Bertan Berber
Asha Abdi Malin

Takk til alle ungdommene som bidro til datainnsamlingen!

Innhold

Innledning	4
Prosjektbeskrivelse «Sommer på Vaterland»	5
Effekter av «Sommer på Vaterland»	10
Vaterland	13
Vaterland - en historie om urbane problemer	15
Hva vi vet om Vaterland fra tidligere studier	21
Metoder	26
Intervjuer	27
Bylivsstudie	28
Tiltakets effekter	33
Formål 1. Å gjøre Vaterlandsparken mer attraktiv for forskjellige brukergrupper	34
Formål 2. Å bidra til å endre bruken av området	40
Formål 3. Å tilrettelegge for medvirkning og engasjement blant lokale aktører	46
Vurderinger	47
Litteratur	51
Vedlegg	52

Innledning

Mellom juni og oktober 2019 har Rodeo arkitekter AS (Rodeo) på oppdrag av Bymiljøetaten gjennomført en undersøkelse av effektene og erfaringene fra tiltaket «Sommer på Vaterland».

Prosjektbeskrivelse

«Sommer på Vaterland»

Prosjektet har hatt som mål å skape en grønnere, tryggere og mer inkluderende Vaterlandsparken, gjennom urbant landbruk med ungdom som parkverter.

«Sommer på Vaterland» var et midlertidig tiltak som ble satt opp for første gang i Vaterlandsparken i 2018, etter bestilling fra Byrådsavdelingen for miljø og samferdsel til Bymiljøetaten. Tiltaket ble gjentatt sommeren 2019.

«Sommer på Vaterland» i 2019 har vært et samarbeid mellom Bymiljøetaten, Bydel Grünerløkka og Bydel Gamle Oslo. Bydel Gamle Oslo ved Stina Maria Lindholm har vært prosjektleder, og engasjerte Hagecrew for å drifte og skape aktivitet på plassen.

Prosjektet baserte seg på Bydel Grunerløkkas erfaringer med konseptet «nyttig park», der ungdom i sommerjobb driver utlånsordning av grill, fotball, kubb, badminton osv.

Det var ungdom, med veiledning fra prosjektledere, som driftet dyrkeprosjektet og jobbet med å aktivisere plassen. 37 ungdommer ansatt over 13 uker jobbet totalt 2664 timer på prosjektet. «Sommer på Vaterland» har hatt til hensikt å være mestringsarena for ungdommen som jobbet der.

Formålet med «Sommer på Vaterland» var:

- Å gjøre parken mer attraktiv for ulike brukergrupper.
- Å endre bruken av området.
- Å tilrettelegge for medvirkning og engasjement blant lokale aktører.

Denne studien undersøker om prosjektet har nådd formålene, og ser på effektene av tiltaket.

«SOMMER PÅ VATERLAND» -HVA BLE GJORT?

Overordnet kan prosjektet sees i sammenheng med Oslos kommunale strategi om å skape en varmere, grønnere og mer skapende by for alle, og de senere års satsninger/løft i de østlige sentrumsbydeler.

Prosjektet innebar følgende elementer:

- Urbant landbruk på høye dyrkekasser
- Sitteområder mellom kassene
- Kafébord og stoler
- Daglig bemanning (inkludert opp- og nedrigg) av plassen uke 26-33: kl. 10-17 hverdager, og kl 10-16 lørdag og søndag, uke 33-38: torsdager kl. 15-18 og kl. 10-16, lørdag og søndag
- Ungdom fra nabobydelene var parkverter på sommerjobb ledet av arbeidsledere
- Enkel servering av kaffe, saft og sveler
- Utlån av spill, leker og bøker
- Tilretteleggig for aktører som ønsket å bruke plass til aktivitet
- Offisiell åpning og avslutting av sesongen
- Aktivitetsplan (se neste side)

Aktivitetsplan for Vaterlandsparken har bestått av daglige, ukentlige og noen større, åpne arrangement. All aktivitet var gratis og åpen for alle.

Daglig:

- utlån av parkleker, tegnesaker og bøker
- kafédrift med gratis sveler, kaffe og saft
- vanning, lusing, hagearbeid og jordforbedring med markkompostering og kaffegrut
- generell vedlikehold av plassen, spyling, feiing, søppelplukking og vedlikehold av gatesjakkspill
- pop-up biblioteket til Camp Deichman var tilstede hver dag fra 19.7. til 30.8.

Ukentlig:

- åpent arrangement med snekring av plantekasser av Hagecrew (330 kasser bygget)
- utleie av båter i Akerselva (i samarbeid med JOY).

Større arrangement:

- åpningsdugnad
- fugl-, mark- og innsektsdag
- spill- og lekedag
- Øst-afrikansk danse- musikk- og matfestival
- fredsmarkering
- oppstartspunkt for folketog
- DJ-bod med lokale aktører (avholdt fire helger)
- fortellerfestival
- konserter, bokbad, og lesetunder i samarbeid med Deichman
- fuglekasse opphenging i samarbeid med Oslokassa
- sykepleiere på hjul
- gatejuristen
- klimabrøl
- internasjonal torgdag med barneteater og sjakkklubb
- konsert med Vest-afrikanske musikere
- Oslos lengste langbord (ca. 400 besøkende+)

Til venstre: Peter Dyredal Nielsen, kokk og arbeidsleder på Kaffelykke, Bydel Grünerløkka,
I midten: Stina Marie Lindholm, prosjektleder, Bydel Gamle Oslo,
Til høyre: Mathias Michelsen, gründer, Hagecrew. foto: Iselin Kristiansen

Effekter av «Sommer på Vaterland»

Rodeos rolle har vært å undersøke effektene av «Sommer på Vaterland». Undersøkelse viser at tiltaket i stor grad fungerte etter formålene og hadde en positiv effekt på nærområdet.

«Sommer på Vaterland» har lyktes i stor grad med de to første formålene om endret bruk og flere brukergrupper i Vaterlandsparken.

Når det gjelder det tredje formålet om å «tilrettelegge for medvirkning og engasjement», er det vanskeligere å vurdere effekten. Hverken bylivsstudien eller intervjuene fanget direkte opp denne siden av tiltaket. Bylivsstudien registrerte bruk av parken, og intervjuene rettet seg mot de sosiale effektene av tiltaket. «Sommer på Vaterland» som en kulturell møteplass bestod av mange lokale bidrag (se aktivitetsplan s.8), men dette fikk vi lite kunnskap om gjennom undersøkelsen vår.

Informantene vi intervjuet ga inntrykk av at tiltaket har skapt lokalt engasjement og optimisme, men kunne samtidig ikke fortelle historier om konkrete tilfeller av samskaping «nedenfra og opp». Tiltaket har uansett hatt en overordnet positiv effekt ved at det signaliserer at kommunen/Bymiljøetaten prioriterer og har fokus på området.

HOVEDFUNN

- Undersøkelsen viser at bylivet i Vaterlandsparken ble betydelig styrket mens tiltaket pågikk, særlig på hverdager.
- Parken ble i større grad tatt i bruk av nye grupper, som barnefamilier og ansatte i nærområdet.
- Sammenliknet med tall fra 2014 har andelen lekende barn i parken har steget fra 1% til 6% på hverdager, og fra 2% til 7% i helgen. Dette indikerer økt trygghet og trivsel. Andelen stående mennesker har økt kraftig fra 6% til 17% på hverdager, og fra 11% til 19% i helgen. Det indikerer flere aktiviteter og situasjoner å stoppe opp ved.
- Parken framstod som mer attraktiv for det brede lag av befolkningen.
- Aktiviseringen og bemanningen med ungdom på sommerjobb og urbant landbruk-aktiviteter trekkes fram som den viktigste suksessfaktoren, fordi den skapte trygghet. Rydding og stell, i tillegg til de grønne elementene, gjorde parken mer innbydende.
- De øvrige tiltakene, som enkel servering og pop up-bibliotek, var også viktige bidrag til trivsel.
- Tiltaket fordrev ikke dopsalget og de relaterte problemene i parken. Dette foregikk parallelt. Men det var heller ikke et uttalt mål i prosjektet å drive ut eksisterende brukere.
-
- Intervjumaterialet gir uttrykk for at tiltaket i liten grad endrer eller påvirker forholdene i Vaterlandsparken (eller i området rundt) når tiltaket og aktivitetene ikke pågikk, eller etter tiltakets sluttdato.
- Prosjektet har blitt svært godt mottatt av lokale aktører, men man ser i liten grad tilfeller av medvirkning og nye møtepunkter mellom lokale aktører rundt tiltaket.
- Prosjektet har ført til en bedre dialog mellom Bymiljøetaten og Bydel Gamle Oslo når det kommer til aktivisering av plassen framover.
- Prosjektet har også styrket det interne arbeidet i Bydel Gamle Oslo, mellom Avdeling for barn og unge og Enhet for lokalmiljø og folkehelse.

IS SVELE
KAFKE
SAFT
OMMER
ÉR DET DU
KER PÅ VIPPS
NR: 570551
IS DU VIL
TØTTE DRIFTEN

Vaterland

De urbane utfordringene som har preget Vaterland i lang tid må sees i sammenheng med sosiale forhold i delbydelen Grønland, Vaterland-området historiske utvikling, og det kulturelle narrativet som dette har skapt om stedet Vaterland.

I denne delen beskrives først Vaterlands stedsidentitet, og deretter følger en gjennomgang av nyere rapporter og studier som omhandler Vaterlands utfordringer. Tilsammen gir dette en større kontekst som «Sommer på Vaterland» bør sees i lys av.

Foto: Urban wasteland» - Vaterland på 1960-tallet: den gamle bebyggelsen er sanert og området der Vaterlandsparken er i dag brukes til parkering. Til venstre i bildet bygges Nylandsbrua, og til høyre skimtes Vaterlands bru. Foto: Truls Teigen/Oslo

Vaterland - en historie om urbane problemer

Vaterland er et mytologisk område i Oslo bys historie.

Historie

Det historiske Vaterland var inngangsporten til Christiania fra øst. Som sentrum for bondehandelen ble området tidlig et sted forbundet med skjenkesteder, bordeller, kriminalitet og ran.

Vaterland ble innlemmet i Oslo i 1839, men kom til å bli preget av forfall, og var i liten grad en del av murbyen Oslo. I 1850 ble byens første jernbanestasjon, Østbanestasjonen, lagt her.

I forbindelse med byggingen av t-banen på slutten av 1950-tallet, ble mesteparten av bebyggelsen på Vaterland sanert. Gateløpene ble fullstendig forandret, og de nederste delene av Akerselvas løp ble lagt i kulvert. Det historiske bylandskapet gikk dermed tapt.

Mellom 1960 og 1980 var Vaterland et urbant ødeland.

I de økonomiske oppgangstidene på begynnelsen av 1980-tallet ble Plan for Vaterland og Grønland vedtatt, med de fem hovedelementene hotellet Oslo Plaza, konsertsalen Oslo Spektrum, boligområdet Grønlands torg, Bussterminalen, og en moské. I samme tidsrom kom de store kjøpesentrene Oslo City, Gunerius og etter hvert Byporten i nærheten av Vaterland. Dette gjorde Vaterland-området til en gigantisk byggeplass og transformasjonsområde i lang tid.

Moskeen ble aldri noe av, men i stedet ble Vaterlandsparken åpnet på mosketomta i 1994. Parken kan dermed forstås som noe som kom i tillegg,

i etterkant av den store utbyggingen, og ikke som en del av hovedgrepet for området.

Identitet

Sammenliknet med Oslo forøvrig, så har ikke Vaterland en historisk identitet knyttet til gatestruktur, plasser og landskap. Det har heller ingen lokalbefolkning å snakke om, selv om det alltid er mange mennesker i området.

Vaterlandsparken ligger mellom boligområdet på Grønland i øst, og hotell- og event-området med Plaza og Spektrum i vest, med besøkende fra hele Norge og verden. Parken har dermed en noe uavklart identitet: Er den til for nabolaget eller for besøkende og passerende?

Stedsbildet som et forslummet transittområde i «grenseland», og åsted for voldsomme endringer som følge sin plassering i hjertet av historiske byutviklingsprosjekter, er sentralt for Vaterlandsidentiteten.

Sett i et byutviklingshistorisk perspektiv, kan det hevdes at parken er henvendt mot Oslo som helhet og det regionale, nasjonale og til og med internasjonale, framfor det lokale og bydelsbaserte. Dette skyldes områdets tilknytning til Spektrum, Plaza, kollektivknutepunktene og kjøpesentrene, og etter hvert Bjørvika-utbyggingen.

«Sommer på Vaterland» representerer i så fall et brudd med denne ideen, der en tanke om å «ta parken tilbake» og gjøre den til en lokal kvalitet for de som lever, jobber og bor i området til vanlig ligger i bunn.

Å endre fortellingen

Ambisjonen om å skape byliv i Vaterlandsparken – å endre bruk og brukergrupper – kommer i en tid der Oslo

har som visjon å skape en varmere, grønnere og mer skapende by for alle. Da må man samtidig være bevisst at man står ovenfor en identitet og en fortelling som er dypt forankret, sosialt og historisk.

Den mangfoldige og levende delbydelen Grønland er preget av fattigdomsproblematikk, høyt gjennomtrekk av leieboere, og høy skår på negative levekårstatistikker. Rundt selve parken er det flere serveringsteder med et belastet klientell. Området er beryktet for bråk og vold.

Nylandsbrua som konstruksjon er med på å definere byrommet negativt. Det gir skygge og redusert oversikt, og er nærmest designet for kriminalitet, med en rekke fluktveier, blant annet ned til Grønland t-bane stasjon.

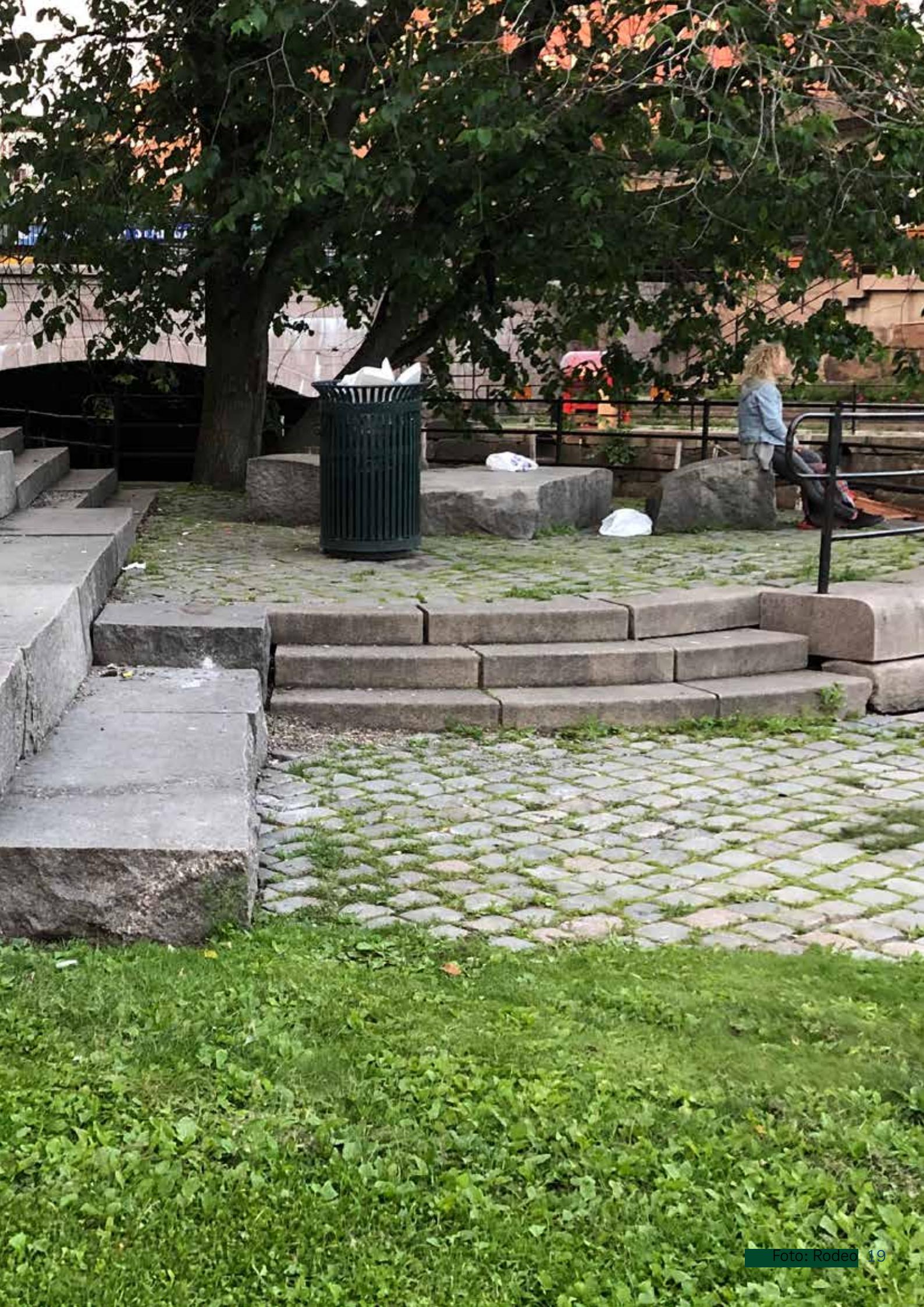
De urbane utfordringene i området er veldokumenterte, og dreier seg først og fremst om åpent dopsalg, drikking på offentlig sted, bråk og vold. De må sees i sammenheng med både knutepunkts-tilknytningen, de sosiale forholdene på Grønland/sentrum øst, og selve by-designet i Vaterlandsområdet.

I media og populærkulturen har Vaterland et røft og mørkt narrativ, og Vaterland har vært åstedet i mange kriminalromaner og i filmen «Døden på Oslo S». Det nyere konsert- og utestedet Vaterland Bar og Scene spiller bevisst på stedsbildet på Vaterland som et farlig sted i sin profilering og estetikk. Dette kan virke selvforsterkende for Vaterlandsidentiteten.

Vaterland i morgen

Samtidig er Vaterland og sentrum-øst bydelene i stor endring. Fjordby-utbyggingen og byutviklingen i sentrum rundt Oslo S-området, har gjort området «bak Oslo S» mer populært og attraktivt. Flyttemønstret i byen har forsterket en utvikling der Tøyen og Grønland i mindre grad forstås som arbeider- eller innvandrer bydeler. Områdeløft har satt fokus på bedre oppvekstvilkår og livskvalitet i nabolagene. I det kommende tiåret vil det være store transformasjonsprosjekter som kan gi positive effekter til Vaterland og Grønland, som en ny løsning på Galleri Oslo/Bussterminalen, og Botsfengselet som gjøres tilgjengelig for befolkningen.

Dette er positive kontekstuelle krefter som «Sommer på Vaterland» plasserer seg blant, og som gir grunn til optimisme på vegne av parken og Vaterland-områdets framtid.

LITTERATUR RELEVANTE RAPPORTER:

Brattbakk, I., Andersen, B., Hagen, A. L., Ruud, E. M., Ander, E. H., Breistrand, H., & Dalseide, M. (2017). **På sporet av det nye Grønland Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland i Bydel Gamle Oslo.** (AFI Rapport No. 04:2017). Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Braseth, K., & Gallis, H. (2015). **Vaterlandsparken fra "Oslos farligste sted" til frodig urban oase'. Rapport: Erfaringer fra Sjakkplassen.** Retrieved from https://issuu.com/helenegallis/docs/erfaringer_fra_sjakkplassen_2015

Vamberg, H., van Deurs, C., Gagner, L. J., Modin, A., Bohlemark, A., & Stoustrup, J. (2014). **Bylivsundersøkelse Oslo sentrum.** Oslo. Gehl Architects.

Hollerud, S. M. S. (2017). **Under brua. En kartlegging av unge menn som selger rusmidler på Vaterland.** Oslo: Oslo kommune, Velferdsetaten.

Uteseksjonen. (2019). **«Unge på Oslo S». En kartlegging av mindreårige i et ungdomsmiljø.** [HKH-rapport fra Uteseksjonen i Oslo].

Hva vi vet om Vaterland fra tidligere studier?

Levekår

I flere tidligere studier har Vaterland og området rundt vært i fokus. Den sosiokulturelle stedsanalysen av Grønland utarbeidet av Arbeidsforskningsinstituttet, setter Vaterland i en bredere kontekst av nabo-delbydelen Grønland ved å kartlegge utfordringer, ønsker og ressurser hos delbydelens beboere. Stedsanalysen peker på flere viktige sosio-økonomiske- og demografiske faktorer og at området har flere levekårsutfordringer som barnefattigdom, en svært høy andel av lavinntektsfamilier, samt lav utdanning og lav sysselsetting.

Rusproblematikken

Rapporten viser at foreldre og ungdom «klager på Grønland». Barn og unge trekker fram gatekriminalitet og rusmisbrukere som et stort problem når man ferdes på Grønland. Folk opplever at rusmisbruk leder til sprøyter, søppel og avføring på lekeområder.

Rusproblematikken var i fokus i bl.a «Under brua»-rapporten som viste at området rundt Vaterlandsparken og under brua ved Grønland T-banestasjon er en av hovedarenaene for de åpne rusmiljøene i Oslo sentrum.

Den nye rapporten «Unge på Oslo S» (2019) viser at det på Vaterland foregår åpent kjøp og salg av illegale rusmidler, og at det er en viss bevegelse mellom miljøet på Vaterland og Oslo-S-miljøet. De som tilhører miljøet er menn og ungdom som har falt ut av skolen (Hollerud, 2017). De har en ustabil boligsituasjon, sliter med mental helse - aggresjon, depresjon og angst. Et av de foreslåtte tiltakene er å «forskjønne» og utvikle byrommet «under brua» ved å oppgradere og vedlikeholde områdene rundt Vaterlandsparken og Riverside Ungdomshus.

Kjønnets utrygghet

AFI rapporten viser en konflikt mellom kjønn. Området skaper uro, særlig blant kvinner, som opplever menn som roper etter dem, eller kommer med upassende seksuelle tilnærmelser (AFI rapport, s. 120).

Et annet funn ang. kjønn og opplevd trygghet kommer fra kvantitative observasjoner utført i «Bylivsundersøkelsen i Oslo sentrum 2014». Her vises det til at Grønlandsleiret har en relativt lavere andel kvinner i byrommet enn alle andre deler av byen.

Studier utført av den amerikanske sosiologen William Whyte på 1950-tallet, (Whyte, 2009) viste at det er

en korrelasjon mellom andel kvinner og barn i byrommet og opplevd trygghet.

Studier har visst at forskjellige kulturer har forskjellige mønstre av bruk av byrom, hvor *gender* er en viktig dimensjon (Franck, 1989; Mazumdar, 2001). Kulturelle forskjeller i sammensetningen av lokalsamfunnet kan være forklaring på mekanismer som fører til relativt få kvinner i byrommet. Kombinasjonen av de to mekanismene kan lede til at området oppleves som mindre trygge av personer med vestlig bakgrunn.

Potensial

Samtidig har Grønland, som AFI forskere poengterer, et stort potensial som det mest mangfoldige området i byen, med sentral beliggenhet. Området står ovenfor store forandringer i de neste 5-10 årene. En av konklusjonene fra rapporten er at bydelssamfunnet på Grønland trenger flere uterom og sosiale arenaer, og særlig møteplasser og uterom hvor ulike grupper kan møtes på tvers.

«Sjakkplassen» - byromsprosjektet på Vaterland, initiert av Bymiljøetaten i 2015 - er et eksempel på et konkret arbeide med uterom og sosiale arenaer. Prosjektet ble gjennomført av Nabolagshager i samarbeid med andre aktører. Målet av prosjektet

var tredelt: å invitere nye brukere (bl.a. eldre), øke trygghet og anvende urbant landbruk.

Under prosjektet fikk Vaterlandsparken bl.a. plantekasser, benker og store sjakkbrett. Plantekasser og hageanlegget ble bygget i en åpen workshop/dugnad hvor nærmere 100 personer fra 15 land deltok. Rapporten utarbeidet av stedsantropolog Katja Braaseth, konkluderer med at prosjektet viste seg å være vellykket da parken ble benyttet til positive aktiviteter og av flere brukergrupper, bl.a. eldre.

Sjakkplassen-prosjektet tydeliggjorde potensialet Vaterland har for å bli et unikt byrom. Anbefalinger som kom fram i evalueringsarbeidet gikk bl.a. på at prosjektet bør videreføres over flere år, og utvides til nærområdet, med flere arrangement og bredere nedslagsfelt.

«Sommer på Vaterland» kommer som en videreføring at Sjakkplassen-prosjektet.

Metoder

For å undersøke effekten av tiltaket «Sommer på Vaterland» på nærområdet, benyttet vi kvantitative og kvalitative metoder i form av en bylivsstudie og intervjuer med lokale aktører som er berørt av tiltaket.

Intervjuer

Høsten 2019 intervjuet vi seks informanter som hver representerte en gruppe eller felt som er berørt av prosjektet, og som kunne ha nyttige erfaringer å dele omkring prosjektets effekter.

Disse var representanter fra politiet, Riverside ungdomsklubb, Grønland beboerforening, Bydel Gamle Oslo, uteseksjonen, og urbant landbruk-aktøren Hagecrew.

Flere av informantene kom derfor med innspill på hvordan man kan utvide tiltakene og satsningene i området for befolkningens beste.

Intervjumaterialet gir et forholdsvis entydig bilde av prosjektets positive effekter. Disse beskrives i detalj senere i rapporten. Samtidig ga informantene nyansert kunnskap om Vaterlands/Grønland Torgs utfordringer, som det vil være viktig å dele i denne sammenhengen. Et gjennomgående poeng var at tiltaket fungerte så lenge parken var bemannet og aktivisert, men ut over dette i liten grad endret på de mer grunnleggende problemene som rammer parken.

Intervjuene fulgte en enkel intervjuguide, med forholdsvis åpne spørsmål:

1. Hvordan vil du beskrive Vaterlandsparken generelt?
2. I hvilken grad og på hvilken måte har «Sommer på Vaterland» hatt en positiv effekt på nabolaget?
3. Hva er årsakene til at dette tiltaket fungerer, eventuelt ikke fungerer?
4. Kan du fortelle litt om fortsettelsen her, hva skjer i Vaterlandsparken framover nå, når vinteren og mørket kommer?
5. Hva er det med Vaterland og Oslo S området og oppsamlingen av urbane problemer, tror du?
6. Kan du dele litt erfaringer om samarbeidet mellom de ulike aktørene som var knyttet til «Sommer på Vaterland» eller er berørt av det?

Bylivsstudie

For å måle effekten prosjektet hadde på bylivet i området, brukte vi observasjonsmetoden «behavioral mapping».

Det er en kvantitativ metode som går på å registrere konkrete kategorier av bruk på en systematisk måte. Personen som registrerer «scanner» området i én retning og markerer aktiviteter de observerer på et kart.

Metoden ble brukt til «Bylivsundersøkelsen i Oslo sentrum 2014». For å få sammenlignbart materiale brukte vi de samme kategoriene som ble utarbeidet til denne undersøkelsen.

Gjennom metoden ble det registrert «opphold», det vil si personer som ikke er i bevegelse, men har stoppet opp i byrommet for å ta del i en aktivitet. Dette ble gjort for å avdekke variasjonen i byliv på Vaterland.

Følgende kategorier av opphold ble registrert:

- Fysiske aktiviteter (sportsleker, for eksempel fotball, andre typer ballspill og lignende. Joggere teller ikke med her.)
- Kulturelle aktiviteter
- Kommersielle aktiviteter
- Lekende barn
- Liggende
- Sittende på sekundære sitteplasser (kanter og annet byinventar, blomsterpotter, fontenekanter og lignende)
- Sittende på kaféstoler
- Sittende på benker
- Ventende på transport (som oftest på buss-stopp eller trikkestoppp)
- Stående (ser på gatemusikanter, vindusshopper, snakker, observerer osv.)

Områdeavgrensning

Vi forsøkte å få samme områdeavgrensning, men på grunn av manglende informasjon fra Bylivsundersøkelsen, er det usikkert hvorvidt observasjonsområdene er helt identiske. Vi tar derfor data fra Bylivsundersøkelsen som en viktig indikasjon på tidligere bruk av området, men vekter det ikke sterkt i hovedkonklusjonene.

Området var fordelt på fire delområder for å gjøre observasjoner enklere. Hvert delområde hadde også et tydelig observasjonspunkt.

Figur 1. Området avgrensning, fordelt på delområder.

Registreringsskjema

Rodeo utviklet en digital applikasjon til datainnsamling samt et registreringsskjema på papir (vedlegg 1).

Applikasjonen ble benyttet på en iPad. Utover kategorier av opphold kunne den også registrere de ulike aktivitetene på et digitalt kart. Geografisk data ville gitt en indikasjon på hvor i parken de forskjellige aktivitetene utspilte seg. iPad-en ble dessverre stjålet under prosjektet, og data fra den digitale registreringen er ikke tatt med i analysen.

Tidsplan

Aktivitetene skulle registreres annenhver time i løpet av dagen. For å få grunnlaget for å sammenligne effekter av prosjektet, utførte vi observasjoner før «Sommer på

Vaterland» begynte. Det var akkurat seks år etter det ble gjennomført observasjoner til «Bylivsundersøkelsen i Oslo sentrum». Studien registrerte aktiviteter den 15. og 18. juni (tirsdag og lørdag), annenhver time, mellom kl. 10:00 og kl. 22:00. Våre pre-test observasjoner ble også gjort på de to dagene (lørdag 15. juni og tirsdag 18. juni).

Minimum sammenligningsgrunnlag ville inneholde observasjoner fra de to dagene i løpet av perioden da prosjektet «Sommer på Vaterland» var i gang. Vi utarbeidet en mer omfattende registeringsplan (vedlegg 2) for å sørge for at vi hadde nok data å konkludere fra, i tilfelle dårlig vær eller andre grunner til manglende data.

Alle andre observasjoner enn pre-test stod BYM ansvarlig for. Observasjonene ble gjort av prosjektmedarbeidere på «Sommer på Vaterland»-prosjektet. Rodeo lærte opp prosjektleder og prosjektmedarbeidere hvordan data skulle innsamles.

Mangel i data

Det var en betydelig mangel i datainnsamlingen. Dette skyldes primært:

- Prosjektmedarbeidere var kun tilgjengelige mellom kl. 10:00 og 18:00. Dermed ble observasjonsplanen begrenset til fire observasjonsrunder mellom kl. 10:00 og kl. 16:00.
- Prosjekt-medarbeiderne gjorde ikke alle observasjonsrunder.
- iPaden ble stjålet. Data samlet digitalt ble derfor ikke tatt med i analysen.

Figur 2. Bilde fra opplæring av «Sommer på Vaterland» prosjektmedarbeidere.

Tiltakets effekter

Kunnskapen vi fikk gjennom bylivsstudien og intervjumaterialet, har blitt brukt til analysere i hvilken grad og på hvilke måter tiltaket har lyktes med å nå sine tre formål:

1. Å gjøre parken mer attraktiv for ulike brukergrupper.
2. Å endre bruken av området.
3. Å tilrettelegge for medvirkning og engasjement blant lokale aktører.

Formål 1: Å gjøre Vaterlandsparken mer attraktiv for forskjellige brukergrupper

Både intervjumaterialet og bylivsstudien viser at Vaterlandsparken har blitt mer attraktiv for ulike brukere.

Intervjumaterialet gir et utelukkende positivt svar på at «Sommer på Vaterland» gjort Vaterlandsparken mer attraktiv for forskjellige brukergrupper. Men med ett viktig forbehold: «Sommer på Vaterland» gjorde Vaterlandsparken med attraktiv for forskjellige brukergrupper mens det pågikk, men har ikke endret livet i parken generelt ut over dette.

Informantene kunne fortelle at innslaget av det man i mangel på bedre ord kaller normalbefolkningen, og særlig vanlig ungdom og voksne, gjorde at flere benyttet seg av parken.

Urbant landbruk og den daglige ryddingen gjorde parken mer innbydende. Enkel

kaffe- og sveleservering skapte hygge og tilfeldige møter.

Flere informanter trakk fram poenget at man «plutselig» så kontorarbeidere i området spise lunsjen sin i parken. En informant viste også til at kaffebaren Evita hadde opplevd økt omsetning mens tiltaket pågikk.

En ungdomsarbeider fra Riverside forteller:

– Sommer på Vaterland utgjorde en stor forskjell. Siden det begynte i fjor, har flere og flere begynt å bruke parken. Det er en tydelig positiv endring, der man ser nye type brukere benytte parken, for eksempel ansatte som nyter lunsjen sin der. Før var det et mørkt sted, med Romleir, slosskamper og

dopdealing. Med «Sommer på Vaterland» har det plutselig blitt et sted man slår seg ned for å drikke kaffe. Det har blitt mye bedre.

En representant fra Hagecrew pekte på de sosiale synergieffektene tiltaket skapte:

– Det var en stor endring. Det første vi merket var at folk som hadde kontorer i nærområdet, trakk ut i parken for å spise lunsj. Parken ble en ekstra ressurskvalitet for de som jobbet der. Kafeen over gaten fikk også mer kunder. Og naboer begynte å bruke parken. Tok med barna. Plutselig så man småbarnsfamiliefolk stå og utveksle telefonnumre.

Beboeren mener tiltaket markerte en ny, positiv kurs for området på et overordnet nivå:

– Det ble en helt annen bruk. Området ble aktivisert, folk begynte å sette seg ned. Kaffebaren Evita opplevde økt salg, noe som viser områdeløfts effekt på næringsgrunnlag. Det kom politikere på besøk i parken. Det var en positiv følelse av prioritering og endring der det tidligere hadde vært et utrygt miljø.

Personen fra uteseksjonen har det samme inntrykket:

– Jeg har opplevd at prosjektet har etablert et nytt og positivt fellesskap rundt Vaterlandsparken. Det har trukket folk, helt klart. Et tydelig tegn var at folk

begynte å spise lunsjen sin der. Utdeling av gratis kaffe virket å være populært. Folk ønsket å ta i bruk parken på nye måter, og man fikk nye miljøer og aktiviteter som satte et positivt preg på parken.

En representant for uteseksjonen i Bydel Grünerløkka hadde likevel et mer nyansert inntrykk:

– Mitt inntrykk er at tiltaket førte til en parallell situasjon i parken: Det ble hyggeligere i midten av parken, samtidig som dopsalget foregikk i ytterkanten rundt parken. Aktiviteten i rusmiljøet har økt veldig, og det er mange mindreårige. Prosjektet var positivt for nabolaget. Men det betyr ikke at rusmiljøet ble drevet ut.

Dette inntrykket for støtte hos uteseksjonen i sentrum, som sier:

– Men samtidig – de som vanket der til vanlig, de fortsatte med sin aktivitet. Av og til så vi at det oppstod kontakt med den mer belastede gruppen i parken og ungdommen som jobbet der. Én ting vi registrerte var at jentene som jobbet der var veldig sårbare. Noen av de som solgte rusmidler tok kontakt med jentene og ba om nummer, og det er ikke greit.

Resultatene fra intervjumaterialet som viser at Vaterlandsparken har blitt mer attraktiv for forskjellige brukere støttes av bylivsstudien.

Hvis vi sammenligner data fra en hverdag samlet før «Sommer på Vaterland» begynte (den 18. juni) med registreringer fra tirsdager etter prosjektet begynte, ser vi at antall brukere har økt betydelig på dagtid mellom kl. 10:00 og 16:30 (siste registrering kl. 16:00): fra 68 til i gjennomsnitt 145.

På grunn av begrensninger i omfanget av bylivsstudien, ble typer av brukergrupper ikke registrert, kun aktiviteter.

Den eneste aktiviteten som ble registrert som gir oss en indikasjon på brukergrupper, er kategori «lekende barn».

Datamaterialet viser at denne kategorien økt betydelig. Det er en indikasjon på at Vaterlandsparken har blitt mer attraktiv for barn. Dette gjelder både hverdager og helger.

Data fra registreringer i helger (Figur 3B), viser at gjennomsnittlig antall brukere har gått litt ned: fra 175 til 157. Dette er en relativt liten forskjell, noe som muligens har å gjøre med regn og lav temperatur den 17. august. Tar man denne dagen ut av analysen blir gjennomsnittlig antall brukere 180. Det vil si at den er noe høyere enn antall brukere før «Sommer på Vaterland» begynte¹.

Totalt sett ser vi at «Sommer på Vaterland» har hatt en positiv effekt på antall brukere, særlig på hverdager, men i mindre grad i helger, hvor parken allerede har vært relativt populær å bruke ved pent vær.

¹ Det var en tirsdag med tilsvarende dårlig vær (den 30. juli). Når man tar den ut fra analyser blir den gjennomsnittlige talen av registrerte brukere enda høyere, på 166.

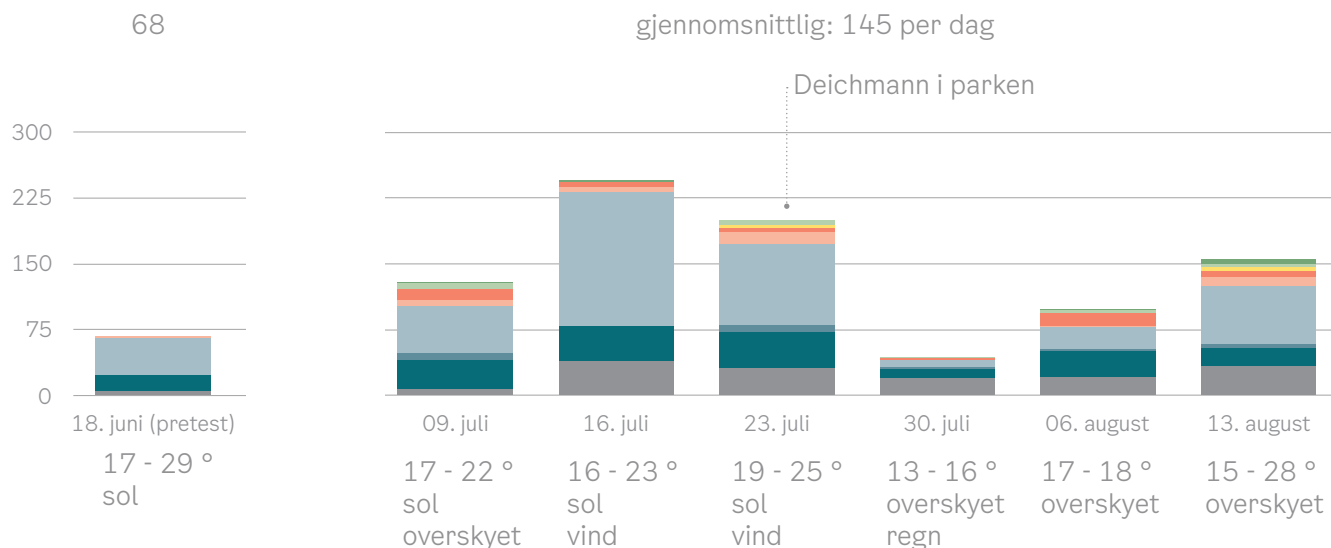
Figur 3. Antall av registrerte aktiviteter.

PER REGISTRERINGS DAG, REGISTERINGSRUNDER KL. 10, 12, 14 og 16.

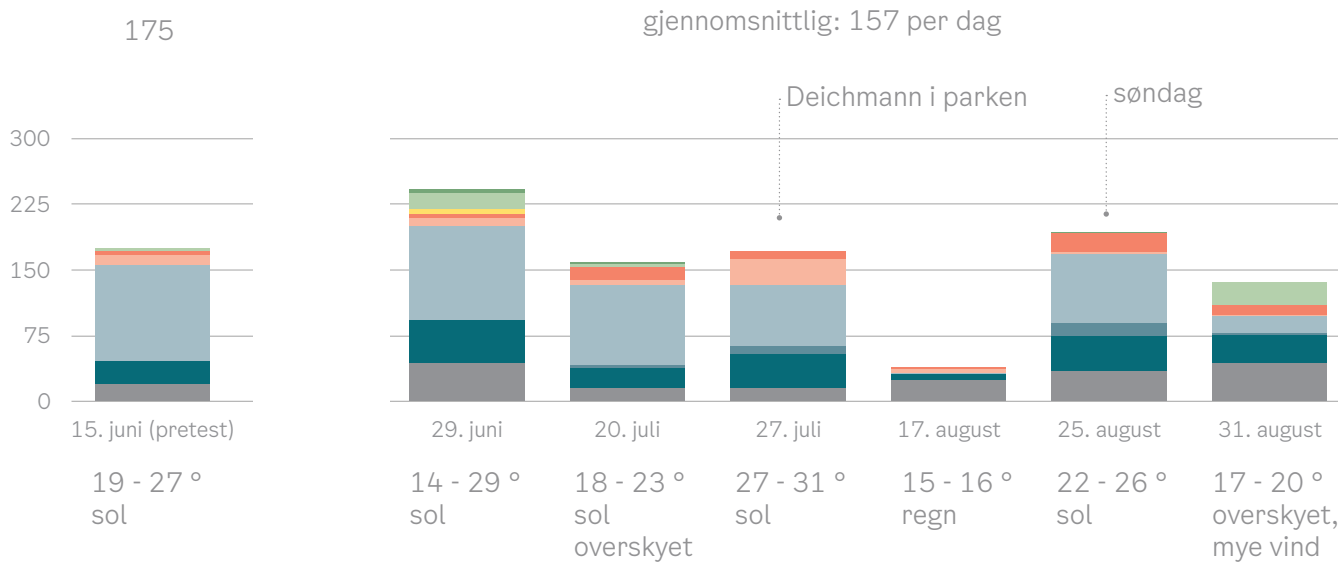
PRE-TEST

SOMMER PÅ VATERLAND i gang

A. HVERDAG (TIRSDAG)

B. HELG (LØRDAG)

TEGNFORKLARING

- Fysiske aktiviteter
- Kulturelle aktiviteter
- Kommersielle aktiviteter
- Lekende barn
- Liggende
- Sittende på sekundære sitteplasser
- Sittende på kaféstoler
- Sittende på benker
- Ventende på transport
- Stående

—●— Antall registrerte mennesker

Informantene applauderer «Sommer på Vaterland» som et tiltak der lokale krefter og et bredere lag av befolkningen «tok parken tilbake». Men de gir ikke uttrykk for at man kan snakke om en mer permanent endring eller at de negative faktorene i parken ble redusert eller drevet ut. Tiltaket fungerer som en bylivsgenerator mens det pågår. Men ellers er parken fortsatt et «mørkt og skummelt sted», som representanten for uteseksjonen i sentrum uttrykte det.

Velkommen til
Sommer på Vaterland!

Her kan du lære om den danske
historie og kultur, og se de mange
interessante udstillinger, der er
arrangeret til sommeren. Du kan
også nyde den gode mad og drikke,
der er serveret på stedet.

Formål 2: Å bidra til å endre bruken av området

Vår undersøkelse viser at «Sommer på Vaterland» i stor grad medførte et skifte i hva parken brukes til i det daglige.

Byens parker tjener mange formål for befolkningen: rekreasjon, dannelse, naturmøte, lek, trening, sosialt samvær, spisested, kreativitet og mye mer. I en tid med mye fokus på klimavennlig mobilitet, har også verdien av grønne, urbane gåturer blitt viktigere, og parkene kan forstås som viktige forbindelser mellom ulike områder i byen.

Vaterlandsparken har i liten grad oppfylt alle funksjonene man kan forvente av en park. Bildet på en park man «går utenom» er vanlig i f.eks. medieomtale av tiltak i Vaterlandsparken. Rapporten fra tiltaket «Sjakkplassen» (2015) brukte tittelen «Fra Oslos farligste sted til frodig urban oase».

Vaterlandsarken er kjent for dopsalget og det tilhørende klientellet. Parken brukes også til opphold for personer tilknyttet det mer belastede rusmiljøet i Brugata. Informantene beskrev også innslag av den klassiske park-alkoholikeren som en del av den generelle Vaterlandsparken.

De omkringliggende serveringsstedene medfører også en del bråk i parken. I tillegg har forsøpling vært en del av bildet, til og med rotter.

Samtidig, på den andre siden av Akerselva, er det miljø som driver med vannaktiviteter og båtliv. Selv om aktiviteten ikke er i selve parken, skaper den en hyggeligere og tryggere atmosfære i området, og

er ikke minst fint å se på. Innslaget av line, sjakkbrikker og gode forhold for skateboard o.l. i parken, skaper også en viss tilstedeværelse av mindre belastete brukergrupper.

Vår undersøkelse viser at «Sommer på Vaterland» i stor grad medførte et skifte i hva parken brukes til i det daglige.

Den tydeligste endringen var urbant landbruk, som både hadde estetiske og sosiale funksjoner i parken. Urbant landbruk har vært testet ut i Vaterlandsparken tidligere, men Høsttakkefesten – Oslos lengste langbord, som markerte avslutningen av Sommer på Vaterland-tiltaket, kunne likne en nabolagsfeiring, og må være en milepæl i historien om Vaterlandsparken.

Informantene kunne fortelle at servering i parken var et populært tiltak som aktiviserte parken på en betryggende måte, og tiltrakk seg mange forbipasserende. Man så også at parken ble et populært sted å spise lunsj for folk som jobbet i området. Samtidig var det ingen som nevnte

grilling og hyggelige, sosiale aktiviteter på kveldstid som en effekt av tiltaket. Inntrykket er derfor at endring av bruk først og fremst handlet om hva som foregikk på dagtid.

Bydelenes sommerjobb-løsning kan også forstås som en ny bruk av parken. Denne «bemanningen» ble av flere trukket fram som en hovedårsak til at prosjektet fungerte.

Ungdom på sommerjobb kan ha vært en suksessfaktor, da disse gjerne får respekt av både store og små, og de i tillegg va med på utforme aktiviteten i parken.

Informantene kunne fortelle at det ble flere «normale» brukere av parken. Men det

var også historier om hvordan tiltakene har skapt en mer mangfoldig og livlig park.

Informanten fra Hagecrew forteller:

– Det var også en fremragende sjakkspiller som dukket opp hver dag. En somalier litt oppe i årene. Da sjakkforeningen var på besøk ble de veldig imponert og plukket ham opp. Også var det DJ Philip, som insisterte på å få spille i parken, som tok med seg sitt eget anlegg og koblet opp. Sånt ville kanskje ikke skjedd i en søvnig drabantby-park.

Bylivsstudien bekrefter at bruken av Vaterlandsparken endret seg mens «Sommer på Vaterland» pågikk.

Det som kommer mest tydelig frem fra data (se: Figur 4.), er at andelen lekende barn har økt betydelig (fra 1% til 6% på en hverdag, og fra 2% til 7% i helgen). Som nevnt tidligere, viser studier at det er en sammenheng mellom andel barn i byrommet og opplevd trygghet. De gir grunn til å tro å at parken opplevdes som tryggere i perioden prosjektet pågikk.

Et interessant funn viser at andelen stående mennesker har økt kraftig (fra 6% til 17% på en hverdag, og fra 11% til 19% i helgen). En mulig forklaring kan være at det har vært en del aktiviteter i parken som kan ha «bremset» antall forbi passerende og omgjorde parken fra transittrom til et

rom der flere stoppet på veien. En annen kategori som økte var kulturelle aktiviteter (fra 0% til 2% på en hverdag, og fra 2% til 5% i helgen). Det har vært en del kulturell programmering i parken med bl.a. konserter eller arrangementer i regi av Deichmanske bibliotek. Vi inkluderte det å spille sjakk i denne kategorien, og økt interesse for denne aktiviteten kan også forklare økningen.

«Sommer på Vaterland»-prosjektet introduserte både primære og sekundære sitteplasser, i form av sitteplasser ved plantekasser bygd av av Bydel Grünerløkka sitt arbeidstreningsprogram og bord med benker.

Selv om antallsitteplasser har økt, så har andelen av sittende gått ned (fra 90% til 69% på en hverdag, og fra 77% til 62% i helgen). En mulig forklaring ligger i det som i «placemaking-diskurs» kalles for triangulering av bruk². Det ville si at sitteplasser skaper oppholdsmuligheter, men om de plasseres ved en annen mulig bruk (som f.eks. sjakkspill) så har sitteplassene potensial til å generere enda med byliv, særlig hvis enda flere potensielle aktiviteter finnes. Det kan i så fall bety at de ytterligere sitteplassene har bidratt til mer enn kun sitteopphold.

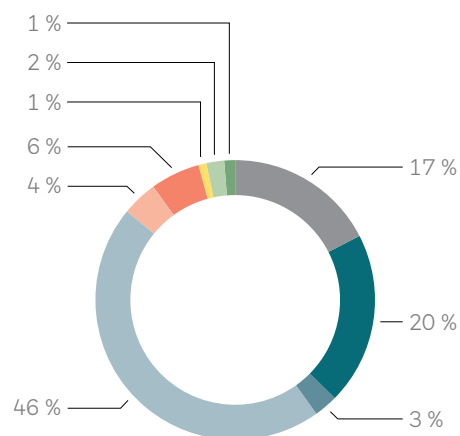
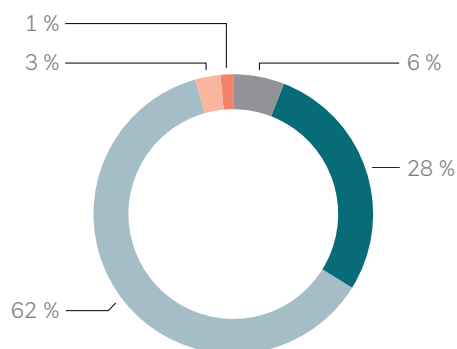
Figur 4. Andel av bruk.

PER REGISTRERINGS DAG, REGISTERINGSRUNDER KL. 10, 12, 14 og 16.

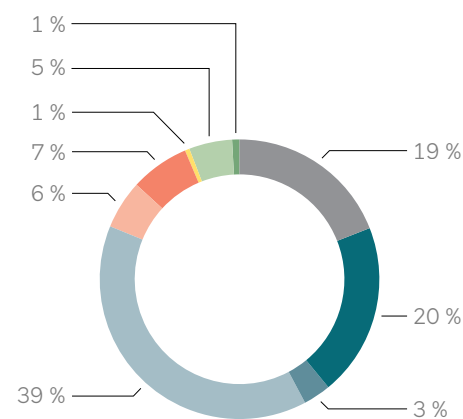
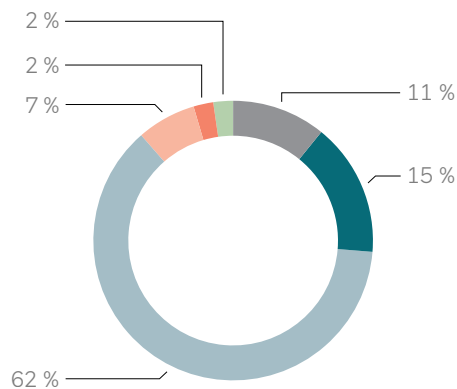
PRE-TEST

«SOMMER PÅ VATERLAND» i gang

A: HVERDAG (TIRSDAG)

B. HELG (LØRDAG)

TEGNFORKLARING

- Fysiske aktiviteter
- Kulturelle aktiviteter
- Kommersielle aktiviteter
- Lekende barn
- Liggende
- Sittende på sekundære sitteplasser
- Sittende på kaféstoler
- Sittende på benker
- Ventende på transport
- Stående

—●— Antall registrerte mennesker

Formål 3:

Å tilrettelegge for medvirkning og engasjement blant lokale aktører

Informantene vi snakket med kunne i liten grad nevne konkrete forhold som handlet om lokal medvirkning, men hadde alle et generelt inntrykk av at tiltaket ble tatt godt i mot av lokalbefolkningen.

Selv om de fleste informantene ikke hadde et direkte samarbeid med «Sommer på Vaterland», kunne de fortelle om positive møter og synergieffekter, som kan inspirere til å styrke den helhetlige tilnærmingen i området i fremtiden.

Informanten fra Riverside ungdomsklubb forteller:

– Vi stilte oss tilgjengelige for de ungdommene som jobbet der. De fikk bruke toalettet. Vi var ikke involvert i den daglige driften, men vi var likevel tett på. Det er fint å se at BYM nå har mer fokus på Vaterlandsparken. Når vi samarbeider med andre aktører rundt driften av Riverside, ser vi at det er mye mer helhetlig tilnærming nå enn tidligere.

Politiet kunne fortelle:

– Vi har ikke hatt noe profesjonelt samarbeid. Men jeg var borte og snakket med dem, og det var veldig hyggelig. Jeg skrøt av dem. Det var veldig god tone. De ba aldri om hjelp til noe.

I strukturen for «Sommer på Vaterland» lå det et samarbeid mellom Bydel Grünerløkka og Bydel Gamle Oslo om ungdom og sommerjobb, og urbant landbruk-aktøren Hagecrew, som hadde ansvar for drift, utvikling av innhold og gjennomføring av aktivitet.

Sistnevnte mener det er viktig å være tidligere ute neste gang, når det gjelder å lage en lokal aktivitetskalender.

– Vår oppgave var å lage en plan for parken, med aktiviteter, og så drifte den. Men vi kom sent i gang. Samarbeidet med Uteseksjonen og Bymiljøetaten fungerte veldig fint. Ellers hadde vi lite å gjøre med Bydel Grünerløkka, bortsett fra Oslos lengste langbord. Et stort forbedringspotensial til framtiden, er å være tidligere ute på våren for å booke aktører som kan fylle parken med aktiviteter i sommermånedene. Vi tror også det er en bedre idé at det som dyrkes spises underveis, og at maten til Langbordet lages et annet sted, kanskje i nærheten, f.eks. ved Losæter. Det vil gi ungdommene som jobber der et større bilde av hva de holder på med.

Informanten fra Grønland Beboerforening var selv engasjert med vannaktiviteter på Vaterland, og kunne savne et større samarbeid mellom lokale aktører:

– *Det kunne vært mer aktiviteter der. Det må til. Man burde se på hvordan området kan forstås som en helhet, ikke bare parken, men begge sider av elven. Jeg er aktiv i Akerselvas Padleklubb og driver med kayak, kurs og turer. Det er mye som kunne utfyllt hverandre i området. Men det krever at alle bidrar og at det er en skikkelig sammenheng mellom de ulike aktørene. Det mangler i dag. Det må jobbes*

med kommunikasjonen med innbyggerne, med vekt på å treffe ungdom.

Oppsummert så gis det inntrykk av at tiltakets evne til å engasjere lokale aktører i samarbeid og bidrag, var begrenset. Dette krever antageligvis en mer profesjonell og strukturert tilnærming, der ikke minst evnen til å treffe befolkningen gjennom rette mediekkanaler er viktig.

Vurderinger

Intervjuene med informantene ga oss dypere kunnskap om Vaterland so sted og park, som kan være verdt å ta med seg til neste sesong.

Årsaker til at tiltaket fungerte

Informantene trekker fram bemanningen som den viktigste grunnen til at prosjektet fungerte godt. Området ble aktivisert, og det framstod dessuten som innbydende, fordi noen ryddet og passet på. Det ufarliggjorde området og ga andre lyst til å være der.

Politiet sier:

– *Det at det har vært folk der, har skapt positive ringvirkninger. Normalbefolkningens tilstedeværelse har alt å si.*

En informant pekte på en bredere årsak til prosjektet fungerte, som handlet om en følelse av prioritering og endring initiert av kommunen.

Noen trekker fram utstyrs-utlån og pop-up bibliotek og kafé som bidrag til tiltakets suksess, men i mindre grad.

Man kan merke seg at ingen informanter peker på urbant landbruk direkte, altså selve dyrkingen og hagearbeidet, som en suksessfaktor. Likevel kan dette ligge implisitt i uttalelsene.

Informanten fra Hagecrew forteller:

– *Prosjektet fungerte fordi det hadde en raus grunnholdning om å få flere folk til å bruke parken, uten å drive ut de som brukte parken fra før. Vi klarte også å etablere en stolthet til parken som arbeidsplass for de ungdommene som jobbet der: Det skulle være fint der, det skulle være ryddig osv.*

Problemene i området

Når informantene snakker om problemene i Vaterlandsparken, peker de på faktorer og steder utenfor parken, som Brugata og Nylandsbrua.

En informant forteller:

– *Det er helt tydelig at Vaterlandsparken og Brugata-miljøet må sees i sammenheng som én struktur. De narkomane kommer ned til elven for å skyte opp. Det skjer i stort omfang og er noe du umiddelbart oppdager når du jobber der. Mange bruker parken som soverom også. Brugata preger Vaterlandsparken kan du si.*

En annen informant er bekymret for utbyggingen av Plaza. Selv om det er lovet at parken skal gjenoppstå med høy standard, vil parken bli en byggeplass i lang tid. Dessuten vil et utvidet Plaza skyggelegge parken større deler av dagen.

Nylandsbrua pekes også på som en problematisk struktur i området, som reduserer hygge og trygghet.

Informanten fra Grønland beboerforening ønsket seg bedre oppvekstforhold, og mente forslaget om ny mathall i Olafiagangen ikke ville løse de sosiale problemene i området:

– *Ikke noe sted for barn og ungdom og familiefolk. Det som har blitt gjort av*

tiltak i nærområdet blir for klønete, smått og trått. Og ting tar altfor lang tid. Den skateparken bak Stargate – den ble bestemt i 2004 og stod ferdig i 2018. Det er 14 år. I dag er det desverre sånn at de fleste flytter fra Grønland når barn når skolealder. Jeg har selv mine barn på en privatskole. For å få en endring på dette trenger man en grunnleggende forståelse av Grønland som et bolig- og oppvekstområde.

Informanten fra uteseksjonen i sentrum, pekte på fattigdommen på Grønland, og kulturen som følger av denne, som det grunnleggende problemet:

– *Det er mye fattigdom på Grønland. I dette området,*

rundt Vaterlandsparken, har det vokst fram en kultur der lovbrudd er sosialt akseptert. Kriminell aktivitet er den del av områdets identitet, og det kan ha en selvforsterkende effekt.

Flere informanter ønsket seg mer tilstedeværelse av politi i området, men er også av den oppfatning at dette er i ferd med å bedre seg.

«Du må utvikle det over tid.»

Veien videre

Det var mange gode innspill på hvordan Vaterlandsparken kunne inngå i et større løft i området. En informant mente man burde styrke Vaterland som del av Akerselva Miljøpark og en identitet knyttet til vannaktiviteter.

Ellers var det gjennomgående et ønske om mer belysning.

– Vaterlandsparken trenger mer lys. Det er i utgangspunktet ikke så mange som ønsker å være der, og mørket tiltrekker seg feil folk. Til vanlig, etter at solen har gått ned, er det et skummelt sted.

Et interessant poeng som en informant trakk fram, var at i til forskjell fra de

fleste byparker, var at det nesten ikke kafeer rundt Vaterlandsparken.

Høsten 2019 har Bydel Gamle Oslo tatt initiativ til å videreføre aktivitet på Vaterland gjennom vinteren, med bl.a. sykkelverksted, utlånscontainer og sjakk-kafé, Sjakk-kaféen skjer i samarbeid med besøkende fra i sommer som ønsker å videreføre daglig sjakkspilling. De har fått en egen glasscontainer til dette. Dette skal føre til en jevnlig tilstedeværelse av voksenpersoner og ungdom i jobb. Videreførelsen av prosjektet skjer i samarbeid med Bilfritt Byliv i Bymiljøetaten.

Informantene setter pris på denne typen tiltak, men

de skulle gjerne sett mer grunnleggende endringer.

– Vaterlandsparken er egnet for flere aktiviteter og mer hygge. Men det krever drift og vedlikehold. Og det viktigste grepet man kan gjøre for å endre området, spør du meg, er å fjerne Nylandsbrua.

Informanten fra Riverside ungdomsklubb ser til daglig ut på parken og hadde denne rapporten å komme med, kun et par uker etter at Sommer på Vaterland var avsluttet:

– Parken begynner å se sliten ut igjen. Du kan ikke endre et område på bare tre måneder. Du må utvikle det over tid.

Litteratur

Braseth, K., & Gallis, H. (2015). *Vaterlandsparken fra "Oslos farligste sted" til frodig urban oase*. Rapport: Erfaringer fra Sjakkplassen. Retrieved from https://issuu.com/helenegallis/docs/erfaringer_fra_sjakkplassen_2015

Brattbakk, I., Andersen, B., Hagen, A. L., Ruud, E. M., Ander, E. H., Breistrand, H., & Dalseide, M. (2017). *På sporet av det nye Grønland Sosiokulturell stedsanalyse av Grønland i Bydel Gamle Oslo*. (AFI Rapport No. 04:2017). Oslo: Arbeidsforskningsinstituttet, Høgskolen i Oslo og Akershus.

Franck, K. A., & Paxson, L. (1989). Women and Urban Public Space. In I. Altman & E. H. Zube (Eds.), *Public Places and Spaces* (pp. 121–146).

Hollerud, S. M. S. (2017). *Under brua. En kartlegging av unge menn som selger rusmidler på Vaterland*. Oslo: Oslo kommune, Velferdsetaten.

Mazumdar, S., & Mazumdar, S. (2001). *Rethinking Public and Private Space: Religion And Women in Muslim Society*. Journal of Architectural and Planning Research, 18(4), 302–324.

Whyte, W. H., & Underhill, P. (2009). *City: Rediscovering the Center (Reissue edition)*. Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

Vamberg, H., van Deurs, C., Gagner, L. J., Modin, A., Bohlemark, A., & Stoustrup, J. (2014). *Bylivsundersøkelse Oslo sentrum*. Oslo. Gehl Architects.

Uteseksjonen. (2019). «Unge på Oslo S». En kartlegging av mindreårige i et ungdomsmiljø. [HKH-rapport fra Uteseksjonen i Oslo].

Vedlegg 1.

Registrerings-skjema

Dato: _____ Klokkeslett: 10:00 12:00 14:00 16:00 18:00 20:00 22:00

Navn på registranten: _____ Navn på ansvarlig (prosjektleder) : _____

Temperatur: _____ Vær: _____

Kvalitative observasjoner (events? Generelle inntrykk?*)

	Skriv inn en ' ' I ' ' til hver person	total
Stående (se på gatemusikanter, vindusshopping, snakke, observere osv.)		
Ventende på transport (som oftest på bus-stopp eller trikkestop)		
Sittende på kaféstoler (ikke gratis)		
Sittende på benker		
Sittende på sekundære sitteplasser (kanter og annet byinventar, blomsterpoter, fontenekanter og lignende)		
Liggende		
Lekende barn		
Kommersielle aktiviteter		
Kulturelle aktiviteter (inkl sjakk)		
Fysiske aktiviteter (sportsleker, for eksempel slackline, fotball, ballspill og lignende. Joggere teller ikke med her.)		

BILDER

JA / NEI

DATA fra fulcrum synkronisert?:

JA / NEI

* bruk andre side å notere eventuelle flere kommentarer

DATA digitalisert i excel skjema:

JA / NEI

Vedlegg 2.

Tidsplan

REGISTRERINGSPLAN FOR OBSERVASJONER PÅ VATERLAND³

UKE 26	lørdag 29. 06.2019 søndag 30.06.2019	UKE 32	tirsdag 06.08.2019 fredag 08.08.2019 lørdag 09.08.2019 søndag 10.08.2019
UKE 27	tirsdag 02.07.2019 fredag 05.07.2019 lørdag 06.07.2019 søndag 07.07.2019	UKE 33	tirsdag 13.08.2019 fredag 16.08.2019 lørdag 17.08.2019 søndag 18.08.2019
UKE 28	tirsdag 09.07.2019 fredag 12.07.2019 lørdag 13.07.2019 søndag 14.07.2019	UKE 34	tirsdag 20.08.2019 fredag 23.08.2019 lørdag 24.08.2019 søndag 25.08.2019
UKE 29	tirsdag 16.07.2019 onsdag 17.07.2019 (ekstra) torsdag 18.07.2019 (ekstra) fredag 19.07.2019 lørdag 20.07.2019 søndag 21.07.2019	UKE 35	tirsdag 27.08.2019 lørdag 31.08.2019
UKE 30	tirsdag 23.07.2019 fredag 26.07.2019 lørdag 27.07.2019 søndag 28.07.2019	UKE 36	tirsdag 03.09.2019 lørdag 07.09.2019
UKE 31	tirsdag 30.07.2019 onsdag 31.07.2019 (ekstra) fredag 02.08.2019 lørdag 03.08.2019 søndag 03.08.2019	UKE 37	tirsdag 10.09.2019 lørdag 14.09.2019
		UKE 38	tirsdag 17.09.2019 lørdag 21.09.2019
		UKE 39	tirsdag 08.10.2019 lørdag 12.10.2019

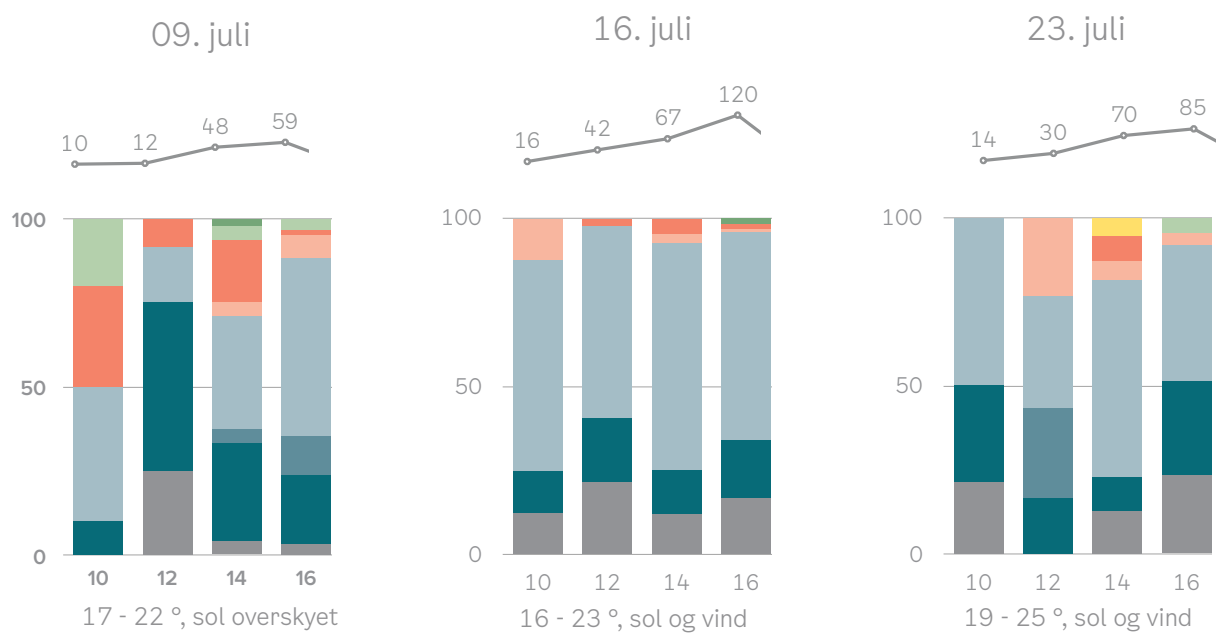
Vedlegg 3. Bylivsstudie

TEGNFORKLARING

- Fysiske aktiviteter
- Kulturelle aktiviteter
- Kommersielle aktiviteter
- Lekende barn
- Liggende
- Sittende på sekundære sitteplasser
- Sittende på kaféstoler
- Sittende på benker
- Ventende på transport
- Stående

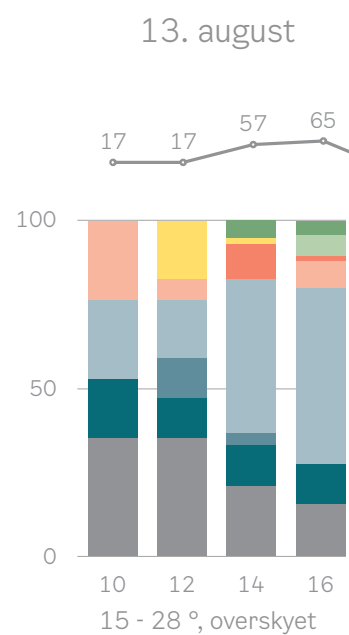
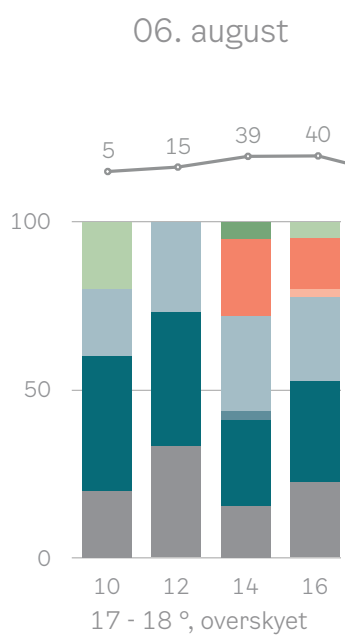
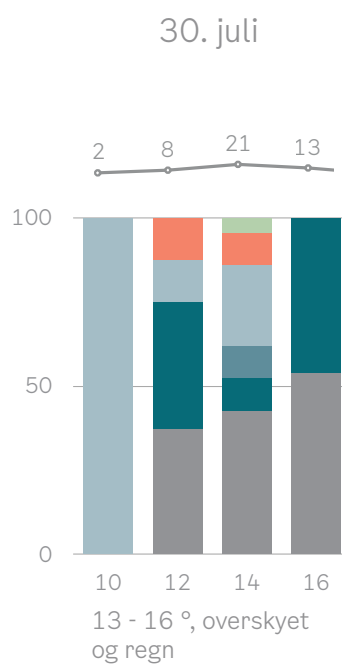
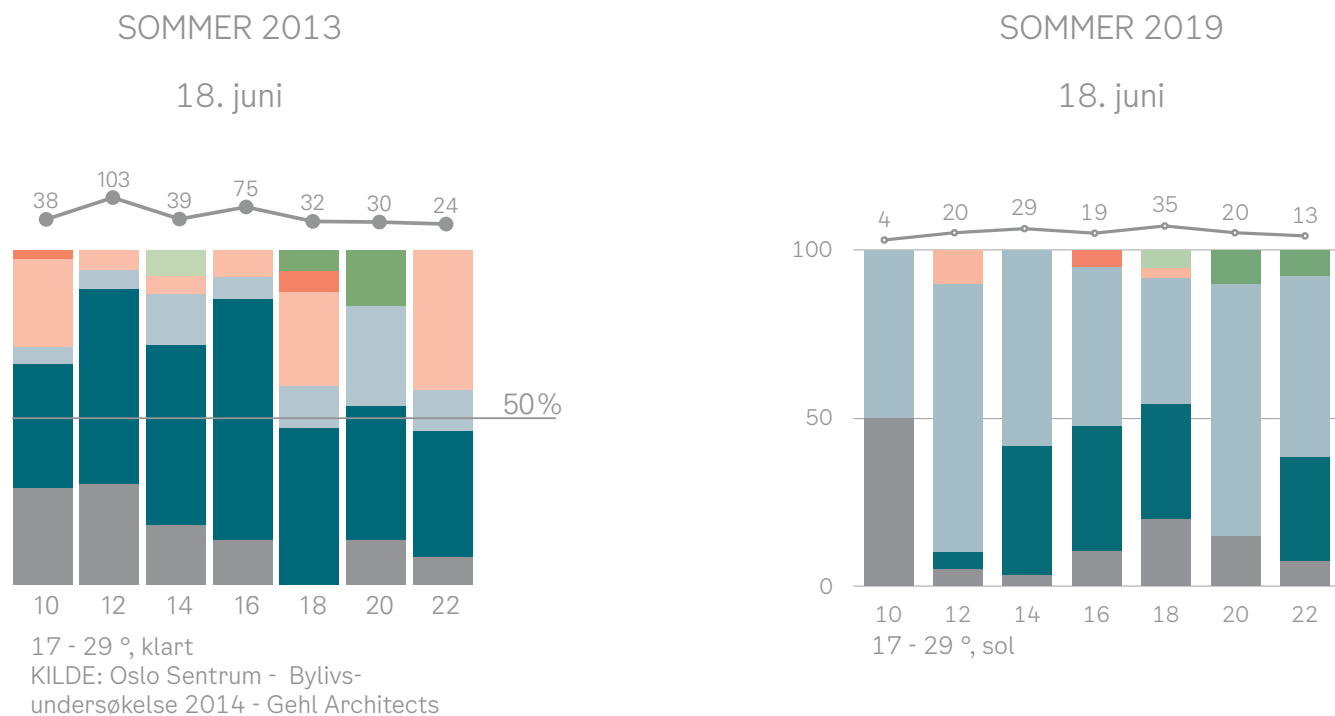
—●— Antall registrerte mennesker

«SOMMER PÅ VATERLAND» i gang (SOMMER 2019)

Figur 5. Registreringer på en hverdag (utvalgte tirsdager)

PRE-TEST

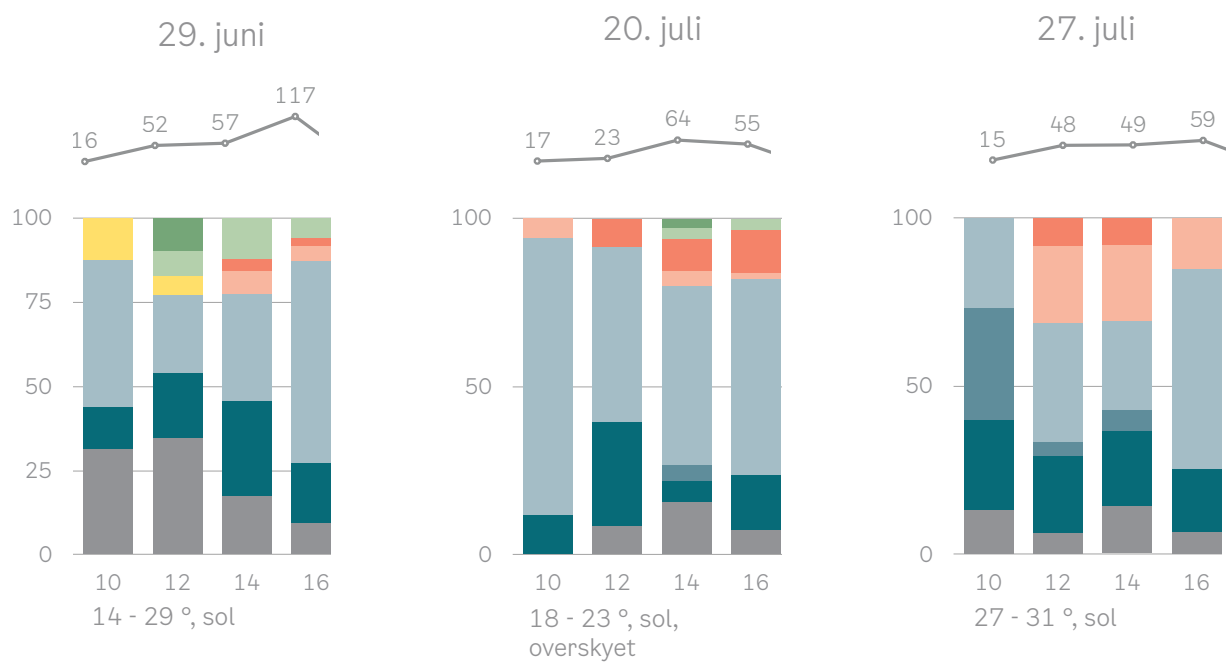

TEGNFORKLARING

- Fysiske aktiviteter
- Kulturelle aktiviteter
- Kommersielle aktiviteter
- Lekende barn
- Liggende
- Sittende på sekundære sitteplasser
- Sittende på kaféstoler
- Sittende på benker
- Ventende på transport
- Stående

—●— Antall registrerte mennesker

«SOMMER PÅ VATERLAND» i gang (SOMMER 2019)

Figur 6. Registreringer i helgen (utvalgte lørdager og en søndag)

PRE-TEST

